Муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе
“Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы
Күл-Черкен төп гомуми белем мәктәбе»

«Килешенде»
Тәрбия эшләре буенча
директор урынбасары
_______Камартдинова З.Р.
«29» август, 2024 нче ел

«Расланды»
Мәктәп директоры
_______Гибадуллина Л.Р.
«29» август, 2024 нче ел
Приказ № 113
29.09.2024г.

Татар теле һәм әдәбияты укытучысы Гиниятуллина Илдия Рифкать кызының “Ялкын” театр түгәрәгеннән эш программасы

Күл-Черкен авылы

2024 - 2025 нче ел

Аңлатма язуы

Балаларның акыл һәм хыялын, сөйләм культурасын, иҗади хезмәткә омтылышын тәрбияләү мәктәптә укытуның төп максатлары булып тора.

Рус телле укучыларны аралашырга өйрәтү, орфоэпик күнекмәләрне камилләштерү, чыгыш ясау осталыгын үстерү, татар телен өйрәнүгә кызыксыну булдыру зарурлыгын күздә тотып, театр түгәрәге программасы төзелде һәм дәрестән соң эшчәнлек оештырылды. Театр сәнгатенә караган материаллар, балалар өчен сәхнәләштерелгән әсәрләр, шигырьләр, милли фольклор бәйрәмнәре программаның төп эчтәлеген тәшкил итә. Шулай ук спектакльләргә бару, видеофильмнар карау, күренекле артистлар белән очрашулар укучыларның театр сәнгате буенча осталыкларын үстерүдә зур урын алып тора.

Программаның максаты.

Театр түгәрәгендәге шөгыльләр аша укучыларның сөйләм телләрен, иҗади активлыгын үстерү өчен шартлар булдыру.

Шәхес үстерү нәтиҗәләре:

- аралашу культурасын һәм кеше арасыда үзеңне дөрес тота белү кагыйдәләрен фориалаштыру;
- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру.

Метапредмет нәтиҗәләр:

- театр эшчәнлегенә омтылыш,үз-үзеңне камилләштерергә теләкне үстерү;
- мөстәкыйльлек, җаваплылык, активлык, пөхтәлек сыйфатларын үстерү;
- танып белүне, мөстәкыйль фикерләү сәләтен активлаштыру.

Белем бирү нәтиҗәләре (предмет):

- танып белү процессларын үстерү: игътибар, күзаллау, хәтер, образлы һәм логик фикерләүне камилләштерү;
- татар телендә җөмләдә сүз тәртибен һәм басымны дөрес кую, авазларны дөрес әйтү күнекмәрен үстерү;

- сөйләмнең тавыш сыйфатларын үстерү: дөрес сулау, артикуляция, тавыш көче; гәүдәне иркен тотарга өйрәтү; фантазияне, пластиканы формалаштыру;
- театр һәм театр сәнгате тарихы белән таныштыру;
- актер осталыгының теоретик нигезләрен бирү;
- спектакль өстендә эш этаплары белән таныштыру;
- сәхнәдә хәрәкәт кагыйдәләре белән таныштыру;
- грим салырга өйрәтү;
- иҗади һәм оештыру сәләтләрен үстерү.

Театр түгәрәге шөгыльләрендә сөйләм осталыгын үстерү максатында түбәндәге күнегүләрне үткәрү карала.

1. Сүз басымын кую.
2. Сулыш күнегүләре.
3. Тартык һәм сузык авазларны дөрес әйтү күнегүләре.
4. Тавыш һәм дикция күнегүләре.
5. Текстның эчке мәгънәсен ачыклау.
6. Мәгънәви басым кагыйдәләре.
7. Сөйләм тизлеге.
8. Сөйләм ритмы һәм аһәңе.

Театр түгәрәге шөгыльләрендә сәнгатьле сөйләм осталыгына өйрәтү сәнгать осталары үрнәгендә, әдәби әсәрләр нигезендә һәм практик күнегүләр белән ныгытылып алып барыла.

Театр түгәрәге программасы 68 сәгатькә (атнага 2 сәгать исәбеннән) елга төзелде.

№	ТЕМА	Үткәрү формасы	Сәг. саны	Дата план	Дата факт
1.	Укучыларны туплау. Түгәрәкнең эш планы белән таныштыру. Инструктаж үткәрү.	Лекция	1	Сентябрь 2	
2.	Оештыру эшләре. Түгәрәк әгъзаларының бурычлары.	Шигырь ятлау	1	4	
3. 4.	Сәхнә теленең тормыштагы гади телдән аермасы. Хәрәкәтләр, мимика һәм гәүдә тотышы нәрсәләр турында сөйли?	Әңгәмә	2	9 11	
5. 6.	Татар халык иҗаты. Дикция өстендә эшләүнең әһәмияте	Шигырь ятлау	2	16 18	
7	Буа театрына сәяхәт итү. Ф.Бурнашның “Таһир- Зөһрә” әсәрен карау.	Төркемләп	1	23	
8. 9.	Сәнгатьле уку серләре Укытучылар көнендә шигырь сөйләргә әзерлек.Сәнгатьле уку серләре		2	25 30	
10. 11.	Интонация .Басым. Укытучылар көнендә чыгыш ясау.	Шигырь ятлау	2	Октябрь 2 7	
12.	Татар халык әкиятләре. Видеоязмалар карау.	Төркемләп	1	9	
13.	Н Исәнбәт. Балалар фольклоры белән танышу	Әңгәмә	1	14	
14.	Рольләргә бүлеп уку	Индивидуаль эш	1	16	
15.	Сөйләм өстендә эш.	Индивидуаль эш	1	21	
16.	Аерым образлар өстендә эш.	Индивидуаль эш	1	23	
17	Буа музеена сәяхәт	төркемләп	1	11ноябрь	

18	“ Шәҗәрәләр нәсел агачы” бәйгесенә әзерлек	Индивидуальэш	1	13	
19	“ Шәҗәрәләр нәсел агачы” бәйгесендә чыгыш ясау.		1	18	
20	Л Лерон “Кояшны кочкан малай” әсәре белән танышу		1	20	
21	Текст өстендә эш.		1	25	
22	Сөйләү-уку темпы	Төркемләп	1	27	
23	Фикер һәм мәгьнә		1	2 декабрь	
24	Сәхнә теле логикасы		1	4	
25	Сулышта булган кимчелекләр		1	9	
26	Интонация элементлары		1	11	
27	Буа театрына сәяхәт итү		1	16	
28	Караган спектакль буенча әңгәмә. Образларны анализлау.		1	18	
29	Яңа ел бәйрәменә әзерлек		1	23	
30	Яңа ел бәйрәменә әзерлек		1	25	
31	Яңа ел бәйрәменә әзерлек		1	13январь	
32	Бәйрәмдә чыгыш ясау.		1	15	
33	Л.Лерон.”Чәпәләй һәм тәпәләй мажаралары” әсәре белән танышу		1	20	
34	Сөйләү техникасы	Төркемләп	1	22	
35	Рольләргә бүлеп уку	Төркемләп	1	27	
36	“Киләчәге бар милләт без, шәхесләргә бай милләт без” бәйгесенә әзерлек		1	29	
37.	“Киләчәге бар милләт без, шәхесләргә бай милләт без” бәйгесенә әзерлек	Индивидуаль эш	1	3 февраль	
38.	“Киләчәге бар милләт без, шәхесләргә бай милләт без” бәйгесдә чыгыш ясау		1	5	
39	“Муса Җәлилнең үлемсез шигырьләре” Герой шагыйрьне искә алу кичәсе	Төркемләп	1	10	
40.	“Без бергә” бәйгесенә әзерлек	Индивидуальэш	1	12	
41	“Без бергә” бәйгесенә әзерлек		1	17	
42	“Без бергә” бәйгесендә катнашу		1	19	
43.	Театраль фестивальгә әзерлек 2 пәрдәле комедиясе өстендә	Күмәк	1	24	

	эшләү.				
44	Образларны анализлау. Рольләргә бүлеп уку	Әңгәмә	1	26	
45.	Сөйләм өстендә эш		1	3 март	
46. 47.	Аерым образлар өстендә эш Сәхнәдә чыгыш ясауга әзерлек	Төркемләп	2	5 10	
48. 49.	Рольләргә кереп уйнау. Киенү-бизәнү осталыгы. Декорациянең роле. Репетиция.	Әңгәмә Төркемләп	2	12 17	
50.	Театраль фестивальдә чыгыш ясау	Төркемләп	1	19	
51.	“Кояшлы ил” бәйгесенә әзерлек. Сөйләм өстендә эш	Индивидуальэш	1	2 апрель	
52.	“Кояшлы ил” бәйгесенә әзерлек. Сөйләм өстендә эш	Индивидуаль эш	1	7	
53.	“Кояшлы ил” бәйгесендә чыгыш ясау. Сөйләм өстендә эш	Индивидуаль эш	1	9	
54	Г.Тукай шигъри кичәгә әзерлек. Сөйләм тизлеге. Сөйләм тизлегенә йогынты ясаучы күренешләрне анализлау. Такмаклар, санамышларәйтү.	Индивидуаль эш	1	14	
55. 56.	Шигъри әсәрләрне сәнгатьле уку. Шигырьдә ритм. Рифма төрләре. Шигырьдә ритм төзелешен саклау кагыйдәләре.	Төркемләп	2	16 21	
57.	“Тукай безнең күңелләрдә.” Г Тукай бәйрәмен үткәрү. Шигъри әсәрләрне интонация белән уку күнегүләре	Төркемләп Күмәк	1	23	
58.	“Тукай безнең күңелләрдә.” Г Тукай бәйрәмен үткәрү. Милли мәдәни үзәктә чыгыш ясау.	Күмәк Төркемләп	1	26	
59.	Казан театрлары. Г. Камал исемендәге татар дәүләт академия театры. К.Тинчурин исемендәге татар дәүләт драма һәм комедия театры.	Практик эш	1	30	

	М.Җәлил исемендәге татар дәүләт опера һәм балет театры. Г.Кариев исемендәге Казан татар дәүләт яшь тамашачы театры. В.М.Качалов исемендәге рус драма театры. ”Әкият” татар дәүләт курчак театры. “Минем яраткан театрым” презентациясен төзү.				
60.	Танылган драматургларыбыз. КәримТинчурин-татар драматургиясенеңклассигы, күренекле артист һәм режиссер.	Индивидуаль эш	1	5 май	
61.	КазангаКәрим Тинчурин исемендә гетеатрга онлайн экскурсия оештыру. Спектакль карау.	Әңгәмә	1	7	
62.	Фәнис Яруллин - татар шагыйре, язучы һәм драматург.	Әңгәмә	1	12	
63.	Танылган драматургларыбыз.Туфан Миңнуллин - күренекле татар драматургы.	Әңгәмә	1	14	
64.	“Син театр турында нәрсәләр беләсең?” темасына викторина уздыру.	Индивидуаль эш	1	19	
65.	Чыгыш ясаганда, аралашканда кешенең гәүдәсен тотышы һәм мимикасының роле. Мимика, хәрәкәтләр белән музыка астында төрле хис-кичерешләрне тасвирлап күрсәтүгә күнегүләр. Текстлардан өзекләр уку.	Төркемләп	1	26	
66-68	Эшләгән эшләргә анализ, нәтиҗә. Йомгаклау		3	28	

Кулланылган әдәбият.

1. Балалар фольклоры. Казан:/ Татарстан Республикасы “Хәтер” нәшрияты, 2009
2. Татар драматургиясе (1980 - 2000 еллар): Сайланма пьесалар. - Казан: “Хәтер” нәшрияты, 2003
3. Татар классик драматургиясе: Галиәсгар Камал. Мирхәйдәр Фәйзи. - Казан: “Хәтер” нәшрияты, 2004
4. Шәрифуллина Э.М. Җырлы бәйрәм. Мәктәпләрдә әдәби-музыкаль кичәләр үткәрү өчен кулланма. – Казан: Татарстан Республикасы “Хәтер” нәшрияты, 2011
5. Нуриев Г.-Р. С. Сәнгатьле уку. Методик ярдәмлек. – Казан: 2000